

SLOVENSKI NAROD.

zhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld. za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 0 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopi si naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravnništvo je v Frana Kolmana hiši, „Gledališka stolba“.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Prestolni govor,

s katerim se je včeraj slovesno zaključil državni zbor, sestavil je minister Ziemialkovski. Ta govor slove:

Častita gospoda obeh zbornic državnega zbora! Veseli Me, da morem konci ustavne dobe Vašega postavodavnega delovanja izreči Svojo zahvalo in priznanje za pravo spoznanje in ocenitev državnih koristij, katero je Vas vodilo pri Vaših delih, in za požrtvovalnost, katero ste pokazali v Svojih sklepih.

Sklepali ste o mnogih važnih predlogah, katere je Vam predložila Moja vlada.

Brambena moč države se je bistveno povzdignila in utrdila po Vašem patrijotičnem delovanju, ob enem so se pa našla sredstva za zboljšanje plače invalidom, za preskrbovanje potrebnih udov in sirot v vojni padlih in za podporo rodovinom ob mobilizaciji k vojski poklicanih.

Po volilni reformi, katero ste sklenili, dobilo je mnogo pridnih in vrlih državljanov jedno najvažnejših političnih pravic, h kratu se je v številnej skupini veleposestnikov v Mojej českej kraljevini olajšalo izvrševanje volilne pravice.

Skrb za duševne interese vseh narodov ste pokazali po dobro premišljenih, vzgoji in omiki mladine primernih sklepih, in ravno tako z osnovo novih in razširjenjem že obstoječih učilnic, zlasti ste obračali svojo pozornost na obrtno šolstvo, da se povzdigne domače delo.

Tudi za položaj dušnih pastirjev ste se zanimali in precej storili za njega zboljšanje. Zares veseli so pa vspehi Vašega dela, kar se tiče narodnega gospodarstva in prometa.

Zakoni, ki se tičejo razširjenja splošnega avstro-ogerskega carinskega okrožja in revizije carinskih tarifov, povzdignili so proizvodstvo in trgovino, novosklenene pogodbe s prijateljskimi državami so pa pospešile mejnarodni trgovski promet in pravno občejevanje.

Dovoljenje precejšnjih vsot za regulacijo Dunave je v precejšnji meri zadovoljilo najvažnejše interese države in Mojega glavnega in prestolnega mesta Dunaja.

S svojimi sklepi o obrtnih nadzornikih, času primernih premembah obrtnega reda in rudniškega zakona ste mnogo storili za povzdigo male obrti, urejenja razmer mej dajateli dela in delavci, ter za varstvo življenja in zdravja poslednjih.

Dalje ste izdelali za prospeh kmetijstva, zakon o odvracanju in zatiranju živinske kuge, komasacijski zakon, predpise o urejenju določenih tekov vode, zakon o pospeševanju zemljine kulture po zgradbah pri vodah in o naredbah za neškodljivo odvajanje gorskih potokov.

Da se preprečijo, kolikor se da, opustošenja po elementarnih neizgledah, začeli ste delo obširnega regulovanja rek, zlasti na Koroškem in Tirolskem, s tem, da ste za to dovolili precejšnje vsote iz državnega zaklada delo, katero se bode razširilo na druge dežele, zlasti na Galicijo, kjer pogostem povodnji napravljajo mnogo škode, da se tako obvaruje država in dežela tacihi neizgled, prebivalstvo pa bede.

S tem, da ste pritrdili upeljavi poštnih hranilnic, in olajšali davk obrt in kmetijstvo podpirajočim posojilnicam in enakim zavodom, ste mnogo storili za prospeh kmetijstva in obrtnije. Z zakonom, ki ima varovati proti nepoštenemu postopanju pri kreditnih podjetjih, in z zakonom za varstvo upnikov nasproti postopanju plačila nezmožnih dolžnikov njim v škodo ste obvarovali prebivalstvo proti oderuštemu izsesovanju in povzdignili zaupanje v obrtnem in trgovskem prometu.

Polno priznanje gre temu, kar ste storili za razvoj naših železnic. Parovoz vozi danes blago od skrajnega vzhoda države skozi Arlberg; z napredujočim podržavljenjem železnic povzdignil se je določujoči vpliv države na te vrste prometa. Avstrijsko železnocestovje se je po gradnji železnic od strani države in od strani zasebnikov na podlagi zakona o lokalnih železnicah tako popolnilo, da so vse dežele v povišani meri teh občil deležne. Vašej delavnosti se je posrečilo zgladiti pot urejenju težkega in v gospodarskem oziru važnega vprašanja o Severnej železnici. Z mnogobrojnimi družimi zakoni, katere ste sklenili deloma na predlog Moje vlade, deloma iz lastne inicijative, ustregli ste mnogim željam prebivalstva.

Vzlic povišanih bremen državnim financam, katere je zahtevalo pospeševanje kulturnih nalog, se je posrečilo s povzdigo narodnega gospodarstva in vsled pripravljenosti, s katero ste pritrdili predlogom Moje vlade, katere so imele namen povišati državne dohodke, se je posrečilo približati se bolj k smotru, da se doseže ravnotežje v državnem gospodarstvu. Državni kredit se je povišal. Pridobila so se resna jamstva, da se vspešno rešijo vse finančijelne naloge.

Častita gospoda obeh zbornic državnega zbora! Kakor rad hvaležno priznavam, kar se je storilo, tako se tudi Vi lahko z zavestjo, da ste zvesto izpolnili Svoje dolžnosti, ozirate nazaj na Svoja dela in trud, ter na njih vspehe za blaginjo Mojih narodov, katerim vsem z jednako ljubeznijo naklanjam Svojo deželnoočetovsko skrb.

Naši dobri odnosi z vsemi vlastmi opravičujejo pričakovanje, da se državi nadalje ohrani mir.

Pod blagoslovom miru bode Moja vlada z vstrajnostjo in udanostjo za državno blaginjo nadaljevala pot, kateri je nastopila. Njene naloge izvrševala, da začeto delo dovrši, ustavno delavnost dalje razvije in doseže smoter, kateri se strinja z Mojimi nazori, željami in nadami.

Tedaj priporočam Vas vse varstvu Vsemogočnega, in zagotavljam Vam Svojo trajno milost, sklenem to zasedanje državnega zbora.

Resni dnevi.

I.

Slovenci smo majhen narod, kakor mali po številu, tako tudi po kulturi. Ločeni od drugih Slovanov in po mejnih kolih od najbližjih nam Hrvatov, postavljeni smo na vse drugo stališče nego Hrvati v političnem in deloma tudi v socialnem pogledu. Odločeni od teh svojih naravnih zaščitnikov, od njih, ki kot mlad narod v vseh strokah narodovega življenja krepko napredujejo, bijemo sami, tako sami boj za svoj obstanek, zagvozdjeni mej dva po številu in kulturi mogočna soseda, katera na vsaki železniški postaji, v vsakem mejnem mestu, v vsakem trgu svoje predstraže, v osrčji srednjega našega stanu pa svoje etape postavljata. Ta boj

LISTEK.

Pariz v Ameriki.

(Francoski spisal René Lefebvre. Poslovenil * * * Stat nominis umbra.)

Dalje.)

Osemnajsto poglavje.

Kitajec.

Bilo je polu dvanajstih in Truth imel je opoludne pridigo; moral sem se podvizati, da dojdem o pravem času k službi božji pri Kongregacionalistih. Vender se nesem mogel ubraniti želji, da bi obiskal tudi kitajski tempelj. Radoveden sem bil poizvedeti, kako so sinovi Konfucijevi ustanovili in uravnali svoje krščanstvo v državi, kjer verska anarhija, mati vseh drugih, vlada. Skriven glas mi je rekel, da bi ta stari, opokli narod morebiti imel več razuma in modrosti nego te protestantske tolpe.

Vstopivši zakričal sem iz gole mrzosti. Bil sem v neki Budini pagodi. Pred mano sedel je na podstavi v okroglasti dolbini v zidu ostuden malik iz pisanega in pozlačenega lesa; noge križem nad cvetko škrovado. Bil je sam Buda z velikanskim svojim trebuhom, splešasto glavo, z grbo na čelu,

dolgimi ušesnicami in velikimi očmi. Jaz sem gotovo svobodomiseln in tudi ponosen na to. Že trideset let sem naročen na „Constitutionnel“ ter sem si ostal jednak ravno toli kot „Constitutionnel“, ta priljubljeni mi časopis. Kot „Constitutionnel“ in da prav nič ne vem zakaj, črtim tudi jaz jezuite: to je znamenje razsvetljenosti; a posluževati se svoboščin, da se ustanovlja malikovalstvo, to je preveč! Naj že bode luteranstvo, kalvinstvo, židovstvo in celo mohamedanstvo s pogojem, da to brez privoljenja vlade nikdar Algerije ne prestopi; a iti še dalje, to ni več svobodomiselnost, to je že malikovalstvo! To je toliko, kot bi hoteli zopet Mitro (boga solnce) častiti!

V pagodi sta bila le dva otroka, dva grda Kitajčeka, ki sta vsak na jedni strani one vzvišene podlage stala. Kot ljudje, ki kavo prižigajo, vrtil je vsak izmej nju ravnotežen valjec, nasut, ali prav za prav napirjen z neštevilno množico koscev papirja. To bogačestjenje bilo mi je popolnem novo.

Ropot mojih stopinj je iz bližnje celice izvalil nekakega meniha. Rujava in vsa zakrpana kuta, bose noge, obrita glava, male, na pol zatisnene oči, žolta nagrbančena koža dajala mu je podobo stare ženske v kapucinski obleki; bil je bonza (kitajski duhovnik).

Približal se mi je ter mi molil leseno čašo, a govoril nič ni; vrgel sem vanjo miloščino, da bi se le iznebil tega berača.

Hvala, dragi brat, rekel je v najglajši angleščini. Naj ti božji Fo povrne tvojo milosrčnost. Naj bi ti v drugem življenji nikdar se ne porodil v podobi ženske ali pa šakala.

Prav zaklet in mutast sem ostal po tem čudovitem blagoslovu; bonza pa je šel gori k altarju, potegnil je iz male omarice nekaj koscev pozlačenega in posrebrenega papirja ter jih je pred malikom sežgal.

Kaj pa počenjate? vprašal sem.

Dragi brat, odgovoril je, ravno sem tvoj denar za deset centov spremenil v šibike zlata in srebra, ter jih gospodu resnice daroval.

Vaše šibike so vender iz papirja ter še dveh nežic ne veljajo.

Kaj to de? odvrnil je menih. Fo gleda le na namen, ne pa na kovino.

Oh! ko bi vender naši denarstveni ministri bili Kitajci! hotel sem vsklikniti; a zase sem ohranil to predrzno misel ter sem vprašal bonzo, kaj pač delata otroka z neutrudljivimi rokami.

Molita za vesoljni svet, odgovoril je. Na vsakem onem papirčku je napisan sveti zlog; to rešči

je težaven in mi ga bijemo kakor nekaj Izraelci, ki so z zidarsko žlico v jednej, z mečem v drugej roki stavili in gradili svoje novo-domovje. Kulturno izstradani bojujemo se na jednej strani proti narodovi smrti, proti germanizaciji in poitalijančenju, na drugej strani pa za večjo omiko. Da je v življenji narodov poštenost, človekoljubnost, ko bi boj „za biti in nebiti“ narodov v Evropi poznal sočutje, milovali bi drugi narodi malega, a toli lepo nadarjenega Slovence, ki se bori za svojo omiko in za pogoje svojega obstanka.

A tega ni. Železni zakoni, ki narekujejo boj v vsej prirodi, veljajo tudi za delo in ohranitev narodov in kruta teorija Darwinova, da močnejša žival uničuje slabejšo, kaže tudi v življenji narodov praktično svojo istinitost.

Naša parola more torej biti le ta: Pridobiti moramo jednakega orožja, jednake kulturne moči za britki boj proti našim sosedom. Dokler pa tega še nemamo, moramo te sosede, lakomno po prelepih naših pokrajinah hlepeče, kolikor možno ovirati in to tako dolgo in vztrajno, dokler se naš položaj korenito ne izboljša, dokler nas naših vladarjev prijazna roka ne združi v večo skupino z našimi brati. Kdaj se to zgodi, in ali se sploh zgodi, to vedi Bog.

Trpek boj je torej pred nami. Narod smo, ki biva na najmilejšem, strateško važnem prostoru, a v najhujšem položaji. Boj mej narodi ne pozna etičnih ozirov. „Z vsemi sredstvi“ — je gaslo vsakega naroda bilo in mora biti, torej tudi našemu narodu, kjer gre za to, da pridobimo pogoje svoje rešitve, svojega obstanka in kulture na slovanski podlagi.

Mi živimo v državi, sestavljeni iz več narodov. Ta država ima večje narode, ki so življenju države doslej dajali svojo signaturo, in bi jo tudi v bodoče radi. Kolikor toliko se vsak državnik na nje ozira, ker se njih volja in težnje ne dajo kar z lahka ukrotiti in prezirati. Kulturno razpoloženje teh močnejših narodov in njih težnje ravna se po razširjenji njih življa zlasti proti jugu. Kulturni narodi so lakomni, ako doma ni prostora, ali preveč sil, pokaže se njih želja po sosedovem imetku, in od tod prihaja, da bi najpravičnejša sistema ne mogla zadovoljiti vseh naših narodov v vsem, česar kdo želi.

Možje, ki so poklicani na vladno krmilo, ne gledajo sveta iz line vaškega stolpa; na visoko stališče postavljeni, postavljeni sredi boja vseh narodov, gledajo na one strani, kjer državni voz najlažje vozi in, če so udje kacega večjega naroda, tudi to upliva na nje. In sto in sto vprašanj se poleg etnoličnih vzdiguje vsaki dan na površje njihovega dela in časovna, vsesvetska vprašanja trkajo na vrata in v tem položaji dobivajo naši krmilarji misli, prepričanja, ki pač neso mila življenju malih narodov, kakor smo mi Slovenci. Interesantno ljudstvice in nič več; — pomagaj si samo — nas bo veselilo.

Torej na lastne noge se postavi, mladenič, ti moraš plavati se učiti, sicer utoneš! — To vodilo imeli so naši možje, ki so narod buditi začeli iz spanja, — to so možje, ki so prve trpke boje bili v časih, ko je sosedstvo jedva zapazilo, da se naš

rod zavedati začne, to vodilo mora tudi nam biti pred očmi. Z vsemi sredstvi in če ukrademo pogoje narodovega obstanka, življenja! Dva mogočna bojevalca: Jurčič in Bleiweis — nesli smo k počitku. Kakor nestala bila v marsikaterem vprašanji jedina, jedina sta bila v tem, da slovanski narod ne more upati pomoči od drugod. In kratko pred njuno smrtjo odvzela se nam je teška mora načeloma zatirajočih nas vladi, dovolilo se nam je, da smemo dihati. Ali koliko? Pa kaj na tem, da le dišemo. Vlada nam je nekoliko prijazna postala; (glasovi naših poslancev so se dali porabiti). Tu in tam dobili smo tudi kakšno stvar, koje podelitev se je sicer sama ob sebi razumevala, ali jako dobro teknila. Jaz sem danes toliko optimist, da upam, da počasi, če ta sistema še dlje časa obstoji, še več dobimo. Recimo, da je to tako sigurno, kakor le mogoče. Vse je dobro, kar nam zboljša pogoje življenja najmanjša drobtinica bodo vsaj nekoliko v prid.

A svesti si svojega neugodnega položaja, svojega pičlega števila moramo se vprašati: — Kaj tedaj storiti, državnozbornske volitve so pred durmi? — V šestih letih se da kaj doseči, ako prave može volimo. Kateri princip nam mora biti merilo v izberi naših mož? Beračiti ali možko zahtevati, naše pravice, ali beračiti in zraven, ako treba možko terjati, to bi bili poti, po kojih bi se dalo kaj doseči. Torej voliti može, ki imajo talent za beračijo, ali može, ki o beračiji ničesar vedeti nečejo, ali take, kojim ne preseda, ako za narodove pravice moledvajo, ako vidijo, da je ta način dober, ki pa, ako to nič ne izda, možko terjati znajo.

Vlado imamo, ki nas zaničevalno davi, kakor prejšnje. Bodimo celo optimisti in mislimo si, da nam hoče ta sistema do dobra pomagati na noge. — Torej postanimo vladni „stimmvieh“, pošljimo može na Dunaj, ki imajo talent za prosjačenje, ki se ne smejo ganiti, ako prosjačenje nič ne izda. — Ni lepo, ako se o kakem narodu govori, da je vladna črna živina — ali to se prenaša, ali mislimo si, da imamo za svoje zastopnike može na Dunaji, ki imajo prikimovanje že predpisano, kaj mislite, da nam bo ta vladni „stimmvieh“ koristil? Opomin na gori povedano, — majhen smo narod. Ako je vlada sigurna teh naših glasov, dala nam bo, — in najpravičnejša, — samo toliko, kar bo brez opozicije družih šlo; zaradi nas si ne bo trpkih bojev nakladala. Najpravičnejšemu Nemcu vsaj je vse jedno, ako mi kot slovanski narod živimo, ali ne, ako mu nismo v administraciji države velika nevšečnost, ali v skritem kotu njegovega srca dober gnoj za ono kulturo, ki si jo Velikonemci mislijo na slovanskem jugu, ustvarjeno po tako zvanem „Jungdeutschlandu“.

Kaj pa brez opozicije Nemcev ali Madjarov dobimo. Nič. Mej tem časom pa bode potujčenje naroda šlo naprej. Kdo je tako kratkoviden, da misli, da potujčenje ne hodi svoj krvavi pot naprej. Naravni zakon vlada v njem; dokler narod naš ni kulturno jednak nemškemu, dotle v najmirnejših časih, v najugodnejših razmerah potujčevanje ne miruje. Tužni Gorotan in zelena Štajerska nam lapidarno to spričujeja. Po navedenem je jasno, da se nam je ogibati skrajnosti.

orožja razen potrpnosti in krotkosrčnosti; a blagoslayljam tudi pridobljeno svobodo, ter zahtevam, naj Kitajcem hasne ravno toli, kolikor Francozom.

Pagoda na Elizejskem polji (Champs Elysées)? Z uradnimi maliki? Blagi mož, vi ste norec; mi ne trebamo Kitajcev v Parizu. Dovolj jih imamo že — — — porcelanastih.

Meni se dozdeva, nadaljeval je menih s smešno mironostjo, da so vse pravice vzajemne. Če je lepo in dobro v Pekingu odpreti cerkvico, zakaj bi bilo krivično v Parizu sezidati pagodo ter v njej svobodno resnico oznanjevati?

Topi bonza, vskliknil sem, od svete gorečnosti premagan, ti se drzneš govoriti o resnici? Ali ne čutiš, da je tvoja vera laž, tvoje bogaččenje pa malikovalstvo! Če to sprevidiš, si slepar (charlatan), katerega je treba kaznovati; če pa tega ne sprevidiš, je prva dolžnost državi, tebi usta zamašiti, da jej v svojej nevednosti ne bodeš nje podanikov zapeljeval. Svoboda zmote bila bi svoboda strupa, zažigalne plamenice in bodala; le resnica ima pravico govoriti.

Mislil sem, odvrnil je Kitajec, da je v Ameriki, Franciji, Angliji več različnih krščanskih cerkva in celo židovskih templjev.

Nedvomno in v Franciji celo država podpira

Naš pot je tedaj vladi nasproti ta-le: energično delo, ki se tu in tam tempira, ako treba, ki pa, ako treba, vzraste do ostrosti, kjer gre za načelna vprašanja, dotikajoča se pogojev narodnega življenja. Vlade ne smejo misliti, da smo narod kreatur; vlade tudi ne smejo misliti, da nas s kako koncesijo in bodi tudi širokotirna, pripravijo do tja, da sitnostij ne uganjamo, da prusizem v naših krajih ter ob mejah mirno gledamo; vlade ne smejo misliti, da mirno pokladamo glave na šafot, ki ga nam germanizacija ter poitalijančenje že toliko, stoletij postavlja; vlade ne smejo sigurne biti za vsak slučaj naših glasov, potem kaj v dobro našega naroda pridobimo.

Kaj bodočnost za temnim svojim krilom za nas skriva, kdo ve; ali toliko je gotovo, da nas trpki boji čakajo in da morebiti vsi domoljubni ljudje pridemo do misli, da smo nesrečni oni del jugoslovanstva, ki je sojen biti avantgarda. Imamo potem kot taki svoje svete dolžnosti.

V državni zbor bo treba skoro poslance voliti. Ni nam dosti izbirati. Malobrojen narod, malo taci mož, ki bi lahko brez škode prevzeli ta veličastni posel, malo taci, ki imajo sposobnosti za to, še manj pa taci, ki oboje spajajo z ono gorečo, nesebično ljubeznijo do milega nam naroda, ki je večino umrlih že borilcev za sveto domovinsko stvar dičila, malo taci ki so ob jednom samostalni, katerim vlada, — ne more krušne torbe stisniti.

S — c.

Rusi pri vratih Afganistana.

Znani angleški pisatelj Marvin v svojem delu „The Russians at the Gates of Herat“ zmatra Herat za ključ Indije in se za dokaz sklicuje na trditve generala Soboleva (pozneje bolgarskega ministra), ki je bil v 1882. letu v Srednji Aziji načelnik generalnega štaba. General Grodek, ki je 1878. leta zavzemal pri generalu Kaufmannu baš isto mesto, pravi, da Herat ni nič manjši od Taškenta. Herat broji 50.000 prebivalcev in je po velikosti poleg Meždaha drugo mesto Srednje Azije. Visok zid in ne posebno globok rov obdaja mesto. Proti evropski vojski bi se Herat ne mogel braniti, kajti jedno angleško miljo proč od mesta so na severu visočine, iz katerih bi ga lahko obstreljevali. Polkovnik Malleson pravi v svojem delu „Herat, the Granarijad Garden of the East“, v katerem podrobno opisuje Herat, da to mesto že, od kar ve zgodovina pripovedovati, velja za jedno najbogatejših mest Srednje Azije. Petdesetkrat so ga sovražniki pokorili, petdesetkrat je bil razdejan in zopet petdesetkrat se je povzdignil iz razvalin, pravi nek perzijski zemljepisec. Pred šest sto leti je v Heratu bilo 12.000 prodajalnic, 6000 javnih kopališč, karavan-serajev, žitnic in mlinov na sapo, 350 šol in samostanov, 144.000 hiš. Ko je Čengiz Han zavzeval Azijo, bil je Herat dvakrat obležen, in pri teh obleganjih poginilo je blizu pol milijona ljudi. Čez nekaj stoletij zadobil je Herat poprejšnji blesk in cvetel je do zadnjih časov. Vsi zavojevatelji Indije, počenši z Aleksandrom Velikim, zmatrali so Herat

Dalje v prilogi.

vrgel se je na tla ter je kričal: OM! OM! OM! Vsak teh valjcev ima to tisočkrat zapisano ter se v minuti petdesetkrat zavrti, tritisočkrat v uri, dvainšestdesettisočkrat od solčnega zahoda do družega solčnega zahoda. To je tedaj stoinštirideset milijonov molitev, ki se vsako nedeljo le iz tega tempelja kvišku dvigajo. Mej tednom je teh molitev še dosta več, ker mi parnica valjca goni; a v nedeljo v tej deželi nevercev praznujejo celo stroji; zato se moram z rokami teh otrok zadovoljiti.

Topa nevera tega malikovalca me je prestrašila.

Kako vas že trpé na krščanski zemlji? vskliknil sem. Ko bi v Izraelcih bilo še kaj vere, bili bi vas že davno pregnali, vi svečeniki Balovi.

Zakaj bi nas ne trpeli, odvrnil mi je bonza z mirnim glasom; svoboda je kot solnce, ki sije vsemu svetu. Amerikanci pošiljajo misijonarje na Kitajsko, zakaj bi jih Kitajci ne pošiljali v Ameriko? Francija, pravijo, je začela vojno zoper sina nebeškega, le da je maščevala smrt nekaterih menihov, katere so bili naši mandarin prav po zakonskih določbah umorili; pravijo dalje, da je v Pekingu zopet ustanovila katoliško cerkev, ki je bila toli časa zaklenjena. Jaz preklinjam krv, na obeh straneh prelito, moja vera studi umor ter ne pozna drugega

vsako priznано veroizpovedanje; kajti Francija, in zapomni si to, dragi moj, Francija koraka na čelu naobraženosti, zlasti z ozirom na versko kot vsakatero drugo svobodo.

Država, nadaljeval je bonza, priznava tedaj tri ali štiri verske resnice, ki se mej seboj neprestano bojujejo in spodbodujejo. Jezus, na primer, je kristjanom Bog; kaj pa je židom?

Dragi moj, rekel sem surovežu, močno milujem tvojo nevednost. Ko bi ti razumel, kaj je uradna in vladna resnica, vedel bi tudi, da ta resnica živi le v protislovicah. Tu so utelesene sanje Hegelove. Stavek (teza) in protistavek (antiteza) se tu mešata in zjedinita v čudovit sestav (sinteza).

Bonza odprl je drobne oči, ter ozrl se je v nebo. Jasno je bilo, da velike misli naobražene Evrope neso mogle prodreti v te male možgane. Mislil bi bil, da nemšk modrijan ni toli oddaljen od Kitajca. Znova sem jel dokazovati, a na drugi način, to je, zamenil sem besede, za njih pomen se pa nesem prav nič zmenil. To je jedino pravo sredstvo pospeševati razgovor.

Resnica, katero država brani, odvrnil sem nevercu, nema prav nič opraviti z navadno resnico. Ta resnica je obširna in obsežna, ki v sebi oklepa vse verske spoznave, izvirajoče iz sv. pisma, naše

za ključ Indije. Leta 1837. bilo je poslednje znamenito oblegovanje Herata. Mahomed šah se je bil približal Heratu s 40.000 možmi in 60 topovi. Več ruskih častnikov vodilo je obleganje in jeden ruski polk je pomagal Perzom. Slučajno bil je tedaj v sosedstvu Herata mladi angleški častnik Pottinger, ki se je bavil s prirodnoznanstvim preiskovanjem dežele. Pregovoril je Afgance, da so mu izročili obrambo mesta in po petmesečnem brezuspešnem obleganju morali so se vrniti Perzi. Ta vojna Perzov in ravno tako vojna Ejuba hana, kateri je 1880 l. pridrl v Kandahar s 30.000 vojaki in 30 topovi in se tam srečal z Angleži, ki so šli od Inda, je dober dokaz, da bi v Indijo prodreti ne bilo nobene posebne težave, ko bode le pal Herat. Kar daje Heratu posebno strateško važnost, je bogastvo pokrajine, v kateri leži. Vojska, broječa 100.000 mož, bi se tam lahko preskrbela s kruhom in mesom, predno odrine v Indijo. Herat bi bil dobro središče vojnega taborja. 110 milj na jug od Herata do Furacha, 70 milj na zapad do Kuzanja, ki leži na perzijski meji in 120 milj na sever je zemlja tako rodovitna kakor Anglija in ima neizmerno rudninsko bogastvo. Mej Kaspiškim morjem in Heratom in tako mej Heratom in Indijo ni mogoče nikjer najti pravega počivališča za vojsko razun Herata. General Mark-Gregor pravi v svojem delu „Khorossan“: „Tisti general, ki ide z zapada v Indijo, moral bode s svojo vojsko poslednji pot počivati v Heratski dolini. Ni ga za to dobiti boljšega kraja. Obilje bistre vode, mesa, kruha, ječmena, riža, neštivilne čede rogate živine, odlična trava, izvrstno podnebje, z jedno besedo, vse sili počivati v tem kraju, predno se začne vojska dvigati v puste kraje mej Furahom in Kandaharom. Na zemljevidih vidi se na severu gorovje Parapamizus. To gorovje prikriva Herat. Ruski državniki so trdili, angleški so jim pa verjeli, pravi Marvin, da je to gorovje zadostna obramba za Herat. Kaj je treba razun tega gorovja, katerega prehodi so v afganskih rokah! Pa sedaj je izginilo to zaupanje. Kakor se je pokazalo, je Parapamizus, katerega vrhovi imajo od 15—20.000 čevljev višine le vrsta gora, katere prehodi se vzdigujejo pa jedva 900 čevljev nad pokrajino. To je našel inženir Lessar. Parapamiz ima mnogobrojno prehodov, katerih bi Afganci nikakor ne mogli vseh braniti proti ruskim napadom. Marvin v svojem delu navaja razgovor dopisnika „Kölnische Zeitung“ z Lessarjem. Dopisnik pravi, da je ruski diplomat trdil, da je mogoče iz Merva do Herata skoro v treh tednih narediti železnico. Marvnu se to zdi nemogoče. Ta daljava znaša 240 angleških milj in tudi ko bi Parapamiz ne imel nobenega vrha nad 1000 metrov, bi vendar tako dolgo železnico zgraditi v tako kratkem času presegalo človeške moči. To absurdnost pa Marvin ne pripisuje ruskemu diplomatu, ampak nevednosti omenjenega dopisnika.

Pogled v narodno gospodarstvo angleško.

Anglija se sedaj vije v narodno-gospodarskih bolečinah. Ameriška secesijska vojna je za leta in leta uničila pavalnato rokotvorstvo (manufakturo). A poleg trgovskega prevrata tlači Anglijo tudi rapidni propad domačega zemljedelstva. Veščaki pra-

svete knjige. Židovstvo, krščanstvo in celo mohamedanstvo so le veje te pravere, ki je toli stara kot svet in za katero število nje izpoznavalcev, nrevitost in naobraženost govoré. Razen teh ver, ki si vesoljni svet mej seboj delé, je le malikovalstvo in surovost (barbarstvo). Naša pravica in naša dolžnost je vas spreobrniti, če treba tudi s topovi. Resnica klije v krvavih razorih, ki jih vojna dela; Bog krščanski je Bog vojska, Dom nus Sabaoth!

Ti pač nesi Yankee, vskliknil je verski napetež, kateremu so se oči h kratu čudovito bliščale. Zapazoval sem to, od kar si tu. Saksonec je podoben biku in volku, ti pa si podoben opici in psu. Ti se bojiš svobode, ti govoriš o tem, česar ne razumeš ter prazne besede mlatiš. Ti si pač Francoz!

In ko me je videl začudenja molčati nadaljeval je: Ali ti se drzneš število navajati za dokaz resnice? Število govori za nas. Koliko je vas katoličanov? Sto in trideset milijonov. Koliko kristijanov sploh? K večjemu tristo milijonov. Nas Budovcev je petsto milijonov! Naša vera sega od Kamčatke do Belega morja; kroti divje razrode, očaruje Kitajce in Japonce, to je naroda že izobrazena o času, ko je Evropa bila le zarasten gozd in Amerika zapuščena puščava. — Ti govoriš o starosti? Ali

vijo, da izvira trgovski prevrat naravnost iz onemoglega kmetijstva. Le-te onemoglosti pa neso krive samo slabe letine. Imela je sicer Anglija sedem let zapored jako slabo žetev, stotine „farmerjev“ so šle pod nič in zemljani morali so zakupnino znižati, če so hoteli, da jim je še kdo obdelaval zemljo. Upanje se je spolnilo, 1884. leto je bilo tako rodovito, kakor najstari ljudje ne pomnijo, a kaj je bilo? „Farmerji“ vzdihujejo, kakor so vzdihovali: žito ima namreč takšen kup, da se nikakor ne izplača, da bi ga še sejali.

Oglašajo se zdravniki. Tory-stranka je zaščitno carino zapisala na prapor svojega programa. Pomagajo jej nekateri uskoki liberalne frakcije, se ve da zato, ker imajo tudi sami lastnino. Pravijo torej, da si kmetijstvo poprej opomoči ne more, dokler ne bode rešeno vnanje konkurencije, rešeno z zadostno carino za žito. Izpodriniti je z njo treba ameriško žito z angleškega trga, indijsko žito pa naj bi imelo prost uhod, kajti kar je ugodno za Indijo, ugodno je tudi za Anglijo. Ta carinska politika dobode v kratkem nemalo pomoč. Gladstonova volilna reforma, odobrena novembra meseca, je pomnožila število volilcev do dveh milijonov, a skoro polovica teh so zemljelci, ki vsled kmetijskega propada še več trpijo, nego „farmerji“; izgubili so svoj kapital, pripodili se v velika mesta, ker neso zavoljo pičle mezde mogli še nadalje živeti na kmetih. Le-ti torej dobodo 1886. leta svoja politična leta, a postavili se bodo na stran zaščitnih carinarjev. Misel zaščitne carine se pa udomačuje tudi po mestih. Kadar so fabrikantje in delavci brez dela tožili, da peša obrtnost, tolažili so jih prijatelji svobodne trgovine, da se bode vse popravilo, kakor hitro pridejo dobre letine, kajti če ima kmet denar, imajo ga tudi obrtniki in rokotvorniki. Toda navzlic dobri letini, pravijo carinarji, leži na tleh kmetijstvo, propada obrtnost. Mestni delavci pa tudi vedó, da, kakor gospodarjem, škoduje tudi njim vnanja konkurencija; če stradajo na vseh oglih mesta, potem začno čutiti tuj upliv, celo tuje delavce. Na Angleškem se sploh tujstvo mrzi in tako imajo carinarji upanje, da njih ideja prodre tudi v mestih, ki so dosihdob najbolj goreče stale za svobodo trgovine. V agitaciji bode se pa rabljala nevednost kmetijskega ljudstva, krušna zavist mestnih delavcev in sploh beda tega in onega stanu za to, da se tesnoscnosti carinske politike pridobode nov kontingent obožavateljev.

Kadar pa se priporočajo na Angleškem taka zdravila, tedaj se začne gibati „Cobdenov klub“. Ime ima od Riharda Cobdena, očeta šole manchesterske, in s čudovito vztrajnostjo sploh nalo go svojo, da nadaljuje delo Cobdenovo, širi njegove ideje po vsem svetu. Naravno, da je tudi sedaj, zlasti na angleški zemlji svoji nalogi kos, knjige in knjižice deró mej Angleže in „unisono“ se dokazuje resnica: da je svobodna trgovina vir narodnemu napredku. Cobdenovci menijo, da je slabo komercialno stanje na Angleškem zakrivila odvišnja produkcija, posebno pa propadlo kmetijstvo. Toda če so „farmerji“ obubožali in je kmetijska beda cele trume zemljelcev prignala v mesta, tega ni kriva svobodna trgovina, nego to so zakrivilo zemljiški zakoni, kateri so fevdalni, sistem latifundij pospešujoči. Zadnjih trideset let je kapital

veš, da za Aleksandra so Budovci imeli že verske zборе, in da so napisali kralja Asoka, vsekani v skale indijske, že takrat vesoljnemu svetu oznanovali miloščino in darove? Ali ne veš, da je budaizem le ponovljena ona stara vera, katero so bili bramani popačili, in da vede, svete knjige naših pradedov, segajo v prve čase sveta? Pa pustimo na strani število in starost; to so morebiti le srečne slučajne razmere. A katera vera je najprej oznanjevala prostovoljno revščino, ljubezen do bližnjega in milosrčnost? Ali ne veš, da se je Fo petstoinpetdeset krat učlovečil ali drugače utelesil in da se je v vsakej podobi tega utelesenja žrtvoval? Postal je jagnje za tigra, golob za sekola, zajec za lačnega lovca. Ali nesi čital sveto povest o Vezantari, ki je iz milosrčnosti svojo ženo in otroke zapustil? Ali nesmo mi jedina verska občina, ki se iz gnusa pred moritvijo vzdržujemo mesa in krvi? Kaj jaz nemam tu cedila za vodo, da celo življenje nevidnih peršic varujem? Nasproti pa je zgodovina krščanske vere, pravijo, le nepretrgana vrsta sporov, vojska in moritev. Danes ste žrtve, jutri pa rabelji. V Budovcih so le mučeniki. Od dve tisoč štiristo let sem so več nego jedenkrat prelivali našo krv, pregnali so nas iz Indije; a naše roke ostale so zmeraj čiste.

zginol iz kmetijstva, pobrale so ga visoke zakupnine, ki so se stakale v žepe deželnih lordov. Zakupnine so šle kvišku, a prihodki zemlje so ostali, kakeršni so bili, torej je kapital „farmerjev“ moral zalagati višjo in višjo zakupnino. In izkusilo se je, da so tisti „farmerji“, katerim se zadnjih 30 let zakupnine neso povišale, prebili vse slabe letine in spolnili vse dolžnosti pravilno. Zato pravijo Cobdenovci, da uzroka propasti komercialni ni iskati v svobodni trgovini, nego v okolnostih, ki na rečeni način zatirajo zemljiški dohodek. In vprašajo: Zakaj bi se tudi v Veliki Britaniji ne poskusilo kaj takega, kar se je 1881. in 1882. leta uvedlo na Irskem, zakaj bi se „farmerja“ takisto z določeno nizko zakupnino (judicial rent) ne zavarovala brezobzirnosti lordskih?

Kmetijstvo pa se bode tudi povzdignilo, trdi nadalje „Cobdenov klub“, če se zemljelci, ki so ostavili kmete, ker jim „farmer“ ni več mogel dati zaslužka, zopet povrnejo v deželo. Toda kaj jih bode držalo po vaseh, na kmetih? Vir vsemu zlu je ta-le. Zemljelcu ni nič do zemlje, ki jo obdeluje, in sicer zato ne, ker je nema niti jedno ped svoje, ker je niti v zakup jedno ped vzeti ne more. A to imajo na vesti zopet le deželni „lordje“. V 160 letih, rekše mej 1709. in 1884. letom so pograbili deželni lordje vsega vkupe jedno tretjino vse obdelane zemlje na Angleškem in Škotskem. To je narodna nesreča. Vaščanu bi ne bilo treba zatekati se v mesta, ki so itak prenapolnjena z delavskimi močmi, ko bi imel le količkaj svojine. Ni mnogo let tega, da se je poskusilo, odločiti vaščanom po nekoliko zemlje nekaterih fidejkomisov proti plačilu zakupnine. Toda lordi neso hoteli izgubiti niti to mrvo vrhovnosti, ki jo sicer imajo še na preostajanje nad bednim narodom; vsako dobro misel v zakonu zamori lordska zavist in ošabnost. Toda pride dan sodbe tudi za „zgodovinsko pravo“ angleških lordov. Šaj so tudi bili časi, v katerih je bilo smešno, če je kdo mislil in upal, da kdaj pride 1848. leto, leto razbremenila, osvobojenja kmetovega po zahodnji evropski celini. Toda padli so stari predsodki, „pravice“ so se morale umakniti boljši pravici. Najboljše letine in najzdatnije politično-gospodarske obrambe ne bodo zboljšale kmetovega stanja na Angleškem, dokler bo lord, zakupodajnik od kmetovega pridelka jemal, kolikor mu drago, dokler kmet ne dobode svoje svobodne zemlje, ali vsaj zakonite obrambe proti svojevoljnostim angleških zemljanov. Ker to uverilo čedalje bolj prodira tudi v Veliki Britaniji, utegnemo doživeti, da kmetijstvo angleško dobi drugo podstavo, druge pogoje svojemu razvitku.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 23. aprila.

Včeraj je gosposka zbornica vsprejela predlogo o Severni železnici v drugem in tretjem branji, kakor jo je sklenila zbornica poslancev. S tem je državni zbor končal svoje delo za to zasedanje, včeraj se je pa slovesno zaključil. Ako pregledujemo in pretresujemo njegovo delovanje zadnjih šest let, je nam Slovencem težko pri srci. Kako veselje je pred 6 leti bilo zavlada, kake nade smo stavili v

Prav nič mi nemamo izbrisati iz naše zgodovine; katera vera more to o sebi trditi? — Vaš evangelij oznanuje čudapolne nauke; jaz jih poznam in vaše vere ne sodim po obnašanju kristijanov. Kristove besede in Kristovo trpljenje so me pretresle do dna srca. A prigodili so mi druge misli, druge uzore; že dvajset let se posvečujem življenju, polnemu revščine, ki me vzdržuje in tolaži. Kot vi kristjani ohranil sem si tudi jaz vero svojih očetov; kot vi, tudi jaz ne morem svojih pradedov obdolžiti ne laži, niti zmote. Kdo izmed nas se moti? Kdo izmed nas ima resnico za se? Jaz tega ne znam ter le želim to si pojasniti. Odpravimo vladarstvo sile, odpravimo vladarstvo nevednosti in zaničevanja; popolnem potrebimo pot vsakej veri; pustimo umu izvršiti delo, katero mu je stvarnik izročil. O svetlem solnci izgine vsaka senca. Sebi samej prepuščena bode vsaka vera, ki od ljudi izvira, kot sneg izginila; vera pa, ki iz nebes, iz Boga izvira, vzraščala bode kot hrast, da bode s svojimi vejami zemljo pokrivala. Odprite, osvobodite svet besedi; jaz zaupam svobodi, ker zaupam resnici.

Ti si pač le Kitajec, odvrnil sem mu; in odšel sem veličastno stopaje ter zapustil tega reveža, vsega zmocenega po moji prednosti. (Dalje prih.)

nov državni zbor v narodnem in narodnogospodarskem ozru. Pa vse te nade splavale so nam po vodi. Naše narodno stanje se nam ni dosti zboljšalo, še vedno se naš jezik v uradih postavlja za vrata in se šopiri nemščina. V srednjih šolah se je nekoliko zboljšalo, pa ne dosti, to pa samo na Kranjskem, ne pa po drugih slovanskih pokrajinah. Tudi zastran slovenščine pri sodnijah dobili smo nek ukaz, za katerega se pa nikdo ne zmeni. Temu žalostnemu stanju pa neso krivi toliko naši poslanci, kolikor čudne razmere, ki so vladale mej večino državnega zbora. Nekoliko več bi pa morda tudi poslanci bili dosegli, da so včasih pokazali več poguma. Vlada pa nam tudi ni kazala nobene posebne naklonjenosti, izimši v besedah in obljubah. Res je nekeje nam Slovincem sovražnih oseb predstavila iz dežele. Tega pa ni storila iz ljubezni do nas. Dotične osebe so le avanzovale in se zato morale predstaviti iz dežele, ali so se pa s svojim obnašanjem nemogoče storile v deželi ter bi jih bila morala predstaviti tudi nam najnasprotnejša vlada. H kratu so se pa poklicali drugi našega jezika nezmožni in nam ne baš prijazni tujci v deželo, tako da v tem oziru nismo nič na boljšem, da ne rečemo, da na slabšem. Kar se tiče narodnogospodarskih zadev, tu se je res nekaj zboljšalo. Dobili smo pred vsem nov obrtni zakon, ki se pa kaj počasi izvaja. Zemljiški davek se je nekoliko znižal. Koliko je to za sluga sedanje vlade in državnozborske večine, ni lahko določiti, ker so se priprave za novo urejenje zemljiškega davka že začele pod prejšnjo vlado in ko so še liberalci imeli večino v državnem zboru. Za kar se je zemljiški davek ponižal, so se pa po višali drugi davki. Tako da tudi v tem oziru ne moremo vladi in državnemu zboru nikake posebne slave peti. Upamo pa, da v prihodnji dobi državni zbor več stori za nas in vlada bolj pokaže svojo tolikokrat poudarjeno prijaznost. — Kake so bile razmere v večini državnega zbora, razložil je na volilnem shodu v Breznici česki poslanec Vašaty. Razlagal je, kako so nekateri vodje desnice pritiskali na poslance, da so glasovali za vladne predloge. Nemški konservativci gledali so le na svoje težnje, za težnje družih se pa neso zmenili. Poljakom so obljubili, da jih bodo podpirali v zadevi regulovanja galskih rek, če le glasujejo za šolsko novelo. Te obljube pa nemški konservativci neso držali. Čehi so vedno glasovali z desnico, pa jih ostali klubi večine še v za Česko tako važnem vprašanji sladorne industrije neso podpirali. Nekateri visoki gospodje so si vedno prisvajali pravico govoriti. Kadar je kak poslanec iz naroda poprijel besedo, odšli so plemenitniki iz zbornice in smodčice pušili po hodnikih. Le nje bi morali drugi vedno poslušati. Leta 1883 se je dal on upisati mej govornike. Pa prišli so hitro k njemu avtoritete kluba in ga pregovarjali, da naj se izbriše, češ, ni treba da bi govoril. Grof Henrik Clam-Martinić pregovoril je celo poslance, da naj ga ne poslušajo, ampak ven gredo. Tedaj bi v zbornici vsakdo še govoriti ne smel. Nedavno je pa knez Adolf Schwarzenberg poslal v Valinski okraj pismo, v katerem priporoča Dunajskega gimnazijskega profesorja dr. Woldricha za protikandidata Vašaty-ju. — Nemški liberalni listi zlasti oni, ki izhajajo na Českem in Moravskem, bavijo se z vprašanjem, ali bi se v prihodnjem državnem zboru osnoval poseben nemški klub. Ta klub bi imel pred vsem namen zagovarjati pravice nemščine. V ta klub bi lahko ustopil vsak nemški poslanec, bodi konservativen, ali liberalen, semit ali antisemit, da bi le bil ultranemškega mišljenja. V njem bi se tedaj roke podali vitez Schönerer, dr. Knotz in dvorni svetnik Lienbacher. Res lepa družba! Mi ne verjamemo, da bi tak klub dosegel kako posebno veljavo. Zlasti nemški konservativci se bodo premislili, predno ustopijo vanj, kajti potem bi Čehi ne podpirali njih teženj, pa tudi Slovenci morda ne. Brez Čehov in Slovencev pa ne dobe večine vsi oni njih predlogi, kateri ne bi ugaiali liberalcem. — Dunajski listi, kateri so priročili poročilo leveice o delovanji državnega zbora, so bili konfiskovani. Nam gotovo ni žal, da je levičarje taka nesreča zadela. Vsekako pa moramo obžalovati, da se na tak način krati svoboda tiska, da bi se še delovanje državnega zbora ne moglo in ne smelo drugače presojevati, kakor od dobre strani. Sicer pa s tem vlada opoziciji ni nič škodovala, ampak le napeljala vodo na njen mlin. Tako bi morda kdo ne bil več maral verjeti, da se Nemci zatirajo v Avstriji, ko vender o tem ni nič čutiti, tako bodo pa levičarji lahko baš na to konfiskacijo kazali, češ, na tak način hoče se zavreti, da bi ljudstvo ne izvedelo, kako se zatira nemški živelj. Saj skušnja nas uči, kako znajo židovski liberalci take stvari obračati v svojo korist.

Kakor se nekemu Dunajskemu listu brzojavlja iz Prage, bode Praški župan Czerny postal česki deželni minister. Dr. Pražak bode obdržal samo pravosodno ministerstvo. Praški župan bode potem najbrž dr. Skarda.

1. maja začne ljudsko števljenje v **Bosni in Hercegovini**. Trajalo bode tri mesece. Ko bode končano, objavila se bode nova statistika Bosne in Hercegovine v nemškem in srbskem jeziku.

Vnanje države.

Razmere mej Rusijo in Anglijo zaradi **afganskega** vprašanja so zopet bolj napete. Vsaj angleški listi zopet kaj vojevito pišejo. Samo „Pall

Mall Gazette“ še vedno trdi, da se bode stvar mirno poravnala. Angleži bi Penždeh že pustili Rusom, ali ti hočejo še Pul-i-Khisli in Ak-Tepe. Tega Angleži nečejo dopustiti, ker, kdor ima Pul-i-Kisti, temu je odprta pot v Herat, iz An-Tepe pa gospoduje nad Kuško in Murgabsko dolino. Ta kraja sta tedaj velike strategične važnosti. Ruski listi pa različno pišejo o afganskih zadevah, nekateri so za vojno, drugi pa za mir. Najbolj navajajo proti vojni to, da bi Avstrija razširila svoje gospodstvo po Balkanu, ko bi se Rusija vojevala v Aziji. Ves ruski upliv na slovanskem jugu bi se moral umakniti avstrijsko nemškemu. Drugi pa mislijo, da je Rusija dovolj močna, da varuje svoj upliv na Balkanu in v Aziji. Nekateri se tudi zanašajo na rusko-nemško prijateljstvo in se nadejajo, da bode Nemčija ves svoj upliv porabila, da Turčijo pregovori, da zabrani angleškemu vojnemu brodovju prehod skozi Dardanele. Turčija se še ni odločila niti za Rusijo, niti za Anglijo, ampak čaka, kako se bodo stvari razvile. Nobenemu se ne mara zameriti. Sicer pa turški državniki neso voljni zastoj za koga kostanj nositi iz žarjave, in že naprej hočejo vedeti, kaj jim hoče zagotoviti Rusija ali Anglija, ko bi jim pomagali. „Moskovskija Vjedomosti“ mislijo, če hočejo evropske vlasti varovati nevtralnost, morajo zabraniti angleškim vojnim ladijam uhod v Baltijsko in Črno morje ter prehod skozi Sueški prekop. Ako pa tega ne store, se Rusiji tudi ni treba brigati za Pariško deklaracijo in se sme posluževati v vojni ladij roparic. „Novosti“ in „Russkij Kurjer“ trdita, da je potreba razširiti ruski upliv na Herat, kajti drugače se ne more razvijati Turkostan. Zato pa ravno ni treba, da Rusija si prisvoji Herat — Rusija se pogaja s skandinavskimi državami, da bi angleškemu brodovju zaprle pot v Baltijsko morje. Kakor se govori, je neki dosti upanja, da bodo te države ustregle ruski želji, ker bi vojna v Baltijskem morju tudi škodovala njim trgovini. Zlasti Danci ne morejo pozabiti, da je nekdanj že angleško brodovje bombardovalo Kodanj. V Rusiji se povsod pridno pripravljajo za vojno. Posebno se v Batumu in Krči delajo velike vojne priprave. Mnogo najtežjih topov se bode nastavilo, da bodo branili proti angleškim vojnim ladijam Krčki zaliv. V Askabadu, Mervu in Novem Saraku bode Rusija napravila vojne bolnice.

Bolgari so slovesno praznovali tisočnico sv. Metodija. Mesto Sredec je bilo tri večere razsvetljeno. V soboto bila je slovesna služba božja, zahvalna pesen in slovesni cerkveni sprevod. Mestno poglavarstvo je napravilo banket mnogim došlim deputacijam. Mnogobrojni govori in napitnice poudarjali so verski in narodni pomen tega praznika, ne da bi se bili kaj dotikali politike. Napitnica na kneza bila je z navdušenjem vsprejeta.

Bivši **francoski** ministerski predsednik Ferry neki ruje proti sedanji vladi, da bi zopet prišel na krmilo. Večina republikanskih listov obsoja tako rovanje.

Volitve so se na **Grškem** popolnem mirno vršile. Vodje opozicije so voljeni. Minister vnanjih zadev je propal. Točni izid še ni znan. Sodi se pa, da so volitve za opozicijo ugodno izpale.

Sultan **turški** je pomilostil vse Albance, kateri so se udeležili poslednje ustaje. Na to so se v Skadru zbrali načelniki gorskih rodov in so v prisotnosti maršala Mustafa Assima prisegli sultanu zvestobo.

Kakor privatna poročila iz **Španjske** zatrjujejo, se neka monarhiji sovražna agitacija širi po vsem severnem delu te države. V Andaluziji so več častnikov deli v zapor. Morda bomo kmalu kaj izvedeli o boji mej republikanskimi ustajniki in vladnimi četami. Sploh se poslednji čas republikanski duh vedno bolj širi po Španiji. Vladna poročila pa zatrjujejo, da je povsod vse mirno.

Novejša poročila iz **Sudana** javljajo, da je Mahdijev nasprotnik vzel glavno mesto Kordofana Obeid in umoril tamošnjega Mahdijevega emira. Kakor se govori, je tudi neke drugeje pobil Mahdija. Osman Digma tudi gre slabo. Njegovi ljudje so se raztresli, kajti naveličali so se že dolgega vojevanja. Prebivalstvo Berbersko odreklo se je Mahdiju, ravno tako so Arabi ob Belem Nilu onostran Kartuma odpali od njega.

Dopisi.

Iz Borovnice 20. aprila. [Izvirne dopis.] (Služba poštnege odpravnika) je pri nas prazna in sedaj razpisana. Če gnijo jabolko pade z drevesa, vemo, da je konečno moralo odpasti in ne vprašamo se naprej, zakaj je padlo na tla. Zato tudi jaz ne bom pravil, da je že davno bilo treba rešiti našo občino in okolico take pošte. Golo usmilenje in osobni oziri so tako dolgo trpeli, da se je z našo pošto celih petnajst let in še čez nekako tako delalo, kakor dela s . . . z mehom. Nerednost, malomarnost, osornost in druge take čednosti so odlikovale bivšega odpravnika in vladale so na mestu, ki je bilo prav zanje ustvarjeno, kakor zanje nalašč uravnano. „Pisarna“ namreč, v kateri so se rečene lepe čednosti košatile, bila je vse drugo prej nego urad, pripravljen za c. kr. službo in vzprejemanje ljudi. Primere nočem delati,

saj si jo vsak sam lahko pravo zadene. Vnanji ljudje so se kar čudili, da lična Borovnica kaj takega trpeti more. Res je trpela in z občudovanja vredno potrpežljivostjo je čakala, da je gnil sad sam sebi storil konec.

Sedaj je naša občina vredna kaj boljšega, pošta naj pride v zanesljive, zveste in postrežljive roke. Poštnege prometa je pri nas veliko, ker je sploh promet v vasi in v okolici živahen. Gotovo je tudi slavnemu poštneemu vodstvu do tega, da so lokalni poštni uradovi v dobrem redu ter da uživajo zaupanje občinstva. Sebi, svojemu namenu in nam bode slavno vodstvo tem lagje ustreglo, ker se je za razpisano službo oglasilo več kompetentov iz naše domače vasi, katere poznamo, da so za službo jako sposobni in zaupanja našega vredni. Ako slavno vodstvo izmeje teh domačinov izbere najboljšega, ako izmeje teh tistemu, ki je izkazal najboljša svojstva tako glede sposobnosti, stanovanja in veljave, podeli razpisano službo, potem zadene dobro in nes zadovolji. Nismo proti vnanjim ljudem sploh, a ravno tukaj želimo si domačega poštnege odpravnika, izlasti ker se lahko mej kompetenti izbere ta ali oni jako dober odpravnik. Brez kakih težav bode domačin takoj prvi dan lahko odpravljaj pošto, ker znane so mu vse osebe in razmere, a tudi on je znan vsemu občinstvu. To je prednost, ki se priporoča sama po sebi in je jasna sleharnemu. Nedomačin, odpravnik iz drugega kraja vzeti, bi moral prebiti vse težave svojega prvega nastopa, — a kdo bi trpel vse zmešnjave? Nihče drugi ne, kot mi, kot občinstvo. Zato je pač želeli, da se že naprej zavre kvara, ki bi mogla nastajati v taci okolnostih, nastajati iz nepoznanja razmer. A na to stran lahko poskrbi slavno poštno vodstvo, oddavši razpisano službo jednemu, najboljšemu kompetentov iz naše domače vasi. To željo tukajšnjega občinstva, dovolj že izkušenega v teh stvareh, usojam se tem potom najtopleje priporočati slavnemu poštneemu vodstvu v Trstu.

Iz Žaveca 22. aprila. [Izv. dop.] Dne 12. t. m. priredili so Žavski pevci in diletantje v korist ubogi šolski mladini veselico, kakor je bilo že naznanjeno.

Prostori pri „Kroni“ so bili prenapolnjeni odličnega občinstva tako, da je moralo več oseb oditi, ker ni bilo več mogoče priti v dvorano.

Oder bil je lično pripravljen, prva pesem pela se je izvršno. Potem sledila je deklamacija ter je g. P. svojo nalogo izvršno izvršil in burno odobravanje sledilo je deklamaciji prekrasne „Domovine“ Gregorčičeve; sledeča prelepa pesen „Bodi zdrava“ od g. B. Ipavica pela se je izborno.

Vesela igra „Blaznica v prvem nadstropji“, se je prav dobro igrala, akoravno so skoraj vsi igralci še le prvokrat na odru nastopili, posebno odlikovala sta se pa Olga (gospodičina F.), Ivan (g. P.), sploh so pa, kakor sem že omenil, vsi dobro igrali in se je po končani igri burno izraževala pohvala.

Pesen „Petelinčkova ženitev“ pela se je tako ubrano, da se je morala dvakrat ponavljati. Pel so se še potem „Prošnja“ in „Sokolska“, potem začel se je ples, ki je bil jako živahen in pri katerem je svirala izvršna Šmarska godba.

Ker je bila pri tej predstavi tako polno, da je moralo več ljudij oditi in ker je zadovoljnost bila občna, sklenilo se je teden pozneje, v nedeljo 19. t. m., ob 4 uri popoldne še jedno veselico znižano ustopnino prirediti, katera je pa bila zopet tako obilo obiskana, da ni bila več prostora.

Pelo se je „Lepa naša domovina“, „Slovenec sem“ (od g. Gust. Ipavica), „Želje Slavjana“ (Hajdrih), „Večerna“ (Wendler), „Petelinčkova ženitev“ (Hajdrih) in „Zvezna“ ter predstavljala zopet šalo-igra „Blaznica v prvem nadstropji“.

Pelo in igralo se je zopet izvršno in burno odobravanje večidel priprostega občinstva ponavljalo se je po vsakej točki programa.

Žavski pevci in diletantje se zamorejo ponášati na ta dva lepa dneva. Vidi se pa tudi, da so na pravem potu, kajti občna želja je tukaj, da bi se skoraj zopet taka narodna veselica priredila.

Veselici bili sta pa tudi v gmotnem obziru jako vspešni, kajti za uboge šolske otroke pridobila se je lepa svota denarja.

Domače stvari.

— (Konfiskacija.) Včerašnjo številko našega lista zaplenilo je c. kr. državno pravdnštvo zaradi obširnega dopisa iz Trsta, v katerem se je kritikovalo strankarsko delovanje lahonškega magistrata in so se opisovale neznosne raz-

mere v Trstu. Prav žal nam je, da dopis ni mogel v svet. A dandanes je že tako, da se sme vse pisati, samo vedeti treba, kakó. To pa je ravno težava, to malokdo zadene. In zaradi tega bili so včeraj poleg našega lista zaseženi tudi glavni Dunajski listi: „Neue Freie Presse“, „Tagblatt“, „Deutsche Zeitung“, „Vorstadtzeitung“ in celo glasilo ministerstva „Fremdenblatt“, 130.000 izvodov so zaplenili. Cele vrste voz bilo je treba, da se je toliko makulature prepeljalo k deželni sodnji. — Današnja številka ima dve strani priloge.

— (Državni poslanci kranjski) pod vodstvom g. grofa Hohenwarta, potem gosp. Josip Kušar, načelnik konzorciju za dolensko železnico in dež. odbornik gosp. Murnik bili so v torek pri ministerskem predsedniku grofu Taaffe-ji, pozneje pa pri trgovinskem ministru baronu Pinotu. Pri obeh naglašali so, kako potrebna bi bila železnica na Dolensko in v Kočevje. Ministerski predsednik priznal je potrebo dolenske železnice in obljubil, da bode to zadevo s svojo dobro voljo podpiral, več mu pri sedanjem stanju, ko še prošnja konzorcija za pričetna dela ni rešena, ni mogoče, nadeja se pa, da se prošnja skoro povoljno reši, potem pa priprave brez odloga zvrše. Minister baron Pino naglašal je, „da se mora pred vsem dobra volja za železnico v mejah gospodarske zmožnosti izraziti najprej od dotičnega kraja in dežele“ ter potem, ko sta grof Hohenwart in grof Margheri, poudarjaje slabo denarno stanje Dolenske, izrazila mnenje, da mora za Dolensko biti drugačno merilo, nego za druge dežele, priznal, da so naše dežele razmere neugodnejše, nego drugod in da so njegove besede tudi samo ta pomen imele.

— (Osobne vesti.) Znani slovenski pisatelj gospod dr. P. Turner — dr. Ahasverus — preseli se maja meseca iz Budim Pešte na Dunaj. — Semeniški vodja in kanonik gosp. dr. Kulavice bil je v ponedeljek pri presvetlem cesarju v avdienci. — Gosp. Albin Ogrinc, praktikant pri deželni sodnji v Ljubljani, imenovan je avskultant za Kranjsko.

— (Podpore) za l. 1885 dovolilo je ministerstvo za uk in bogočastje naslednjim obrtnim nadaljevalnim šolam: v Ljubljani 2000 gld., v Rudolfovcu 500 gld.; v Trzinu 300 gld.; v Kranju 200 gld.; v Kočevju 100 gld.

— (Iz Postojine) se nam piše: Kakor se nam poroča iz prav zanesljivega vira, praznuje v petek 24. t. m. prečast. gospod župnik, zlatomašnik Josip Nakus na Planini pri Vipavi, 50 letnico svojega tamošnjega službovanja. Pač redka prikazen! Prečastiti jubilar poročil se je l. 1804. v Kamniku. V mašnika posvečen l. 1828 služboval je kot kaplan v Cerknici do l. 1835; istega leta o sv. Juriju došel je na Planino, kjer še sedaj trdnega zdravja in čvrstega duha slušbuje. Slava mu!

— (V obrambo dolenskega vina.) V sobotnej številki poroča Lajbaherica o predavanju potnega učitelja g. Pirca v Radečah. G. Pirc je po poročilu omenjenega lista mej drugim rekel: „Ko bi trtna uš uničila vinograde na Dolenskem, bi škoda ne bila tolika, kakor se misli. Vino je namreč po največ krajih veliko prekislo in preslabo in prodaja se le v Ljubljani in na Gorenjsko pod nič (um einen Spottpreis), kar kaže, da imajo vinški kupci Ljubljanski neolikan okus za čvček.“ Take sodbe iz ust potovalnega učitelja bi se ne bili nadejali in čakali smo, da se morebiti prekliče. A ker je vse tiho, moramo navedene nepremišljene besede vendar zavrniti. Vsak razumnik je gotovo našega mnenja, da bi bila škoda, ko bi bili uničeni vsi dolenski vinogradi, ogromna, in da bi vsa itak že zanemarjena dolenska stran gmotno popolnem propala. Kjer so pravi vinorodni kraji, ondu se vinstvo z živinorejo in sadjarstvom niti nadomestiti ne dá, kajti živina vendar ne živi ob božjem vzduhu in iz vinogradov ne dado se napraviti travniki, sadno drevje pa potrebuje nekoliko let, predno daje dovolj ovočja. Dolensko vino res da se ne more primerjati s šampanjcem in z renskimi vini, a vsekakor je zdravo in jako pitno namizno vino, dal Bog, da bi ga vsekdar dovolj imeli. Kadar je letina dobra, dozoreva i na Dolenskem izborna kapljica, celo v srednjih letinah je vino iz Krške gore, Gadove peči, itd. jako priljubljena pijača, cena pa je dolenskemu vinu vedno veliko boljša, nego navadnim hrvatskim in oger-skim vinom in koncem novembra je navadno vse vino že poprodano. Vinskim kupcem Ljubljanskim očitati, da imajo neolikan okus za čvček, je tudi

popolnem neumestno. Da bi le vsi naši krčmarji kupovali dolensko vino, lahko bi bili veseli, pili bi vsaj poštenega čvčka, tako pa se vedno bolj širi Sternovo narejeno vino, prava zavrenka, ki nikdar vinograda videla ni.

— (Izpred upravnega sodišča) piše se nam z Dunaja: Praktični zdravnik dr. Šamanek v Liberci je poročila o mrtvih spisaval s českim jezikom, zato pa ga je mestni zastop Liberski opozoril, da jih ima v bodoče spisovati z jezikom nemškim, če ne, bi delal proti svojim dolžnostim in bi torej biti moral kaznjen. Deželni odbor česki pa je ta poziv razveljavil in zato je mestni zastop v Liberci stopil s pritožbo pred upravno sodišče. Le-to je zavrnilo pritožbo, ker ni obrazložena v zakonih. Sodišče je izreklo, da občina pač ima pravico, „pro interno“ določevati svojim uradnikom svoj uradni jezik. Toda praktični zdravniki neso uradniki in „pro externo“ more občina določevati jezik le z ozirom na postoječe zakone; zakoni so tudi osnovni naši državni zakoni, kojih član XIX. pripozna deželnih jezikov enakopravnost. Zavoljo tega pa se praktičnega zdravnika, ki ni uradnik, siliti ne more, da bi govoril ali pisal v določenem jeziku; nego svobodna jezika volitev mu je varovana v zakonih. — Dalje je upravno sodišče zavrglo pritožbo mestne občine Grahovice proti ministerstvu odloku s 1. januvarja 1885., ki jej je ukazal, napraviti ljudsko šolo s českim učnim jezikom; zavrglo jo je iz razlogov in nagibov, ki so znani, bili že večkrat uveljavljeni in utegnejo tudi ostati vodilni najvišjemu temu sodišču.

— (Društvo zdravnikov na Kranjskem) dopolnilo je pri včerajšnjem občnem zboru, katerega se je udeležilo 19 članov, na podlagi novo potrjenih pravil svojo vodstvo ter izvolilo višega štabnega zdravnika g. dra. Stavo predsednika namestnikom, primarija g. dra. Dorniga pa knjižničarjem.

— (Slov. delavsko pevsko društvo „Slavec“) priredi v nedeljo 26. t. m. pevski večer, kateri bode v prostorih čitalnične restavracije. Začetek ob 8. uri, ustopenina za ude 10 kr., za neude 20 kr. — Ker društvo „Slavec“ spretno napreduje, želeli bi bilo mnogobrojnega obiska, za kar vse prijatelje petja in zabave vabi najuljudnejše odbor.

— (Poslopje za brzojavni urad Ljubljanski) se bode prizidalo hiši gospe Maličeve, kjer je sedaj nastanjena c. kr. pošta. Že so pričeli podirati šupo in zidalo se bo na istem mestu dve nadstropji visoko poslopje, v katere se preselijo poštni uradi za ekspedicijo. V prostore, kjer je bil do sedaj ta oddelek poštne urada, pa pride c. kr. brzojavni urad, kateri se preseli iz svojega dosedanjega stanovanja v Grumnikovi hiši na Dunajski cesti v nove prostore o sv. Mihelu.

— (Kmetijsko potovalno predavanje) imel bode v nedeljo 26. t. m. tajnik c. kr. kmetijske družbe g. Gustav Pirc dopoldne po službi božji na Premu in popoldne po cerkvenem opravilu v Košani.

— (V Veprinci) odpovedal se je bil vsled zadnjih nemirov g. Hlanuda županstvu, ker ni hotel ustreči abotni zahtevi nekaterih zapeljanih občinskih zastopnikov, da naj se upelje italijanščina namesto hrvaščine kot občinski uradni jezik. V 7. dan t. m. imel bi se voliti nov župan. Zastopnik g. Korić predlaga, da bi se zopet volil g. Hlanuda, ki je tako požrtovalno, marljivo in pošteno delal za občinsko korist. Na vprašanje, bi li županstvo prevzel, izjavi g. Hlanuda, da prevzame, a samo pod tem pogojem, da se v občinskem uradu zopet upelje hrvaščina kot poslovni jezik. Ta pogoj bil je vsprejet in Hlanuda zopet izvoljen županom z vsemi proti jednemu glasu.

— (Novo hišo) na do sedaj praznem prostoru „Pri zaponi“ prične za g. P. Schleimerja, trgoveca v Varšavi, zidati kranjska stavbena družba te dni. Včeraj začeli so z ograjo okolu stavbenega prostora.

— (Pri novačenju) v okrajnem glavarstvu Ljubljanskem bilo je 88 fantov potrjenih k redni vojski, jeden v nadomestovalno rezervo, izmed sedmerih pa, ki so zgubili pravico biti oproščenim, vzeli so 4 v redno vojsko, tri pa mej brambovce.

— (Dva razsajalca,) pekovska pomočnika, zaprla je včeraj policija. Upila in razbijala sta po mnogih gostilnicah in ulicah in slednjič nekoga delavca teško ranila.

— (Brzojavno zvezo) mej Železno Kaplo na Koroškem in mej Kokro dovolilo je

trgovinsko ministerstvo. Ob jednom bodeta se otvorili poštni in brzojavni postaji v Beli in pri Jezeru.

— (Sam se je ovačil) včeraj pri mestnem magistratu kmeti hlapec Janez Hribernik iz Predvora, 21 let star, da je zadnjo nedeljo zvečer na Lužah kmetovalca Kralja z nožem tako zabodel, da je mahom obležal in drugo jutro umrl. Povod je bil ta, da sta se Kralj in njegov gospodar Janez Gašperlin sprla, na kar je Hribernik, kakor pravi, pijan vprašal, ko je Kralj odhajal, ali naj gre za njim. Ko so drugi fantje pritrdili, stekel je Hribernik za njim in Kralja zabodel s tolminskim nožem.

— (Posojilnica in hranilnica v Kopru) povoljno deluje. Do 31. decembra 1884 imela je naslednje dohodke: 99 deležev po 5 gld. = 495 gld. Ustopenina 132 gld. — Hranilne uloge 4791 gld. — Izposojila zadruga 1000 gld. — Obresti od posojil 189 gld. 08 kr. — Upravne doklade 37 gld. 93 kr. Reservni fond 39 gld. 06 kr. Vrnena posojila 10 gld. Vkupe 6694 gld. 06 kr. Posodilo se je zadružnikom 5340 gld. in sicer dvema po 300 gld., dvema po 200 gld. in po 150 gld., največ pa po 100, 70, 60, 50, 40 in 30 gld. Pri zadnjem občnem zboru izvoljeni so bili vsi prejšnji odborniki, predsednikom pa g. Križanac. V nadzorstvo gg.: Jurij Jan, Eduard Lampe, And. Gregorič, Jos. Franza in Josip Gušnaz.

— (Premembe v Lavantinski škofiji.) Gosp. Ferdo Majcen, dosedaj nemški pridigar v Celji, nastavljen je mestni kaplan in učitelj verouka na realni gimnaziji v Ptuiju. — Gosp. Josip Ilešič, kaplan v Središči, premeščen je k sv. Petru pri Radgoni. — Gosp. Fron Irgl, kaplan pri sv. Petru pri Radgoni, pride v Celje kot učitelj verouka in nemški pridigar.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

London 23. aprila. Bureau Reuter poroča: Včeraj zvečer širila se je vest, da je ruska vlada nekako dala razumeti, da se jej ne zdi potrebno dalje preiskavati okolišnosti, ki so v zvezi z bojem pri Penždehu in da zmatra kontroverzno o tem končano. Uradno ta vest ni potrjena. „Daily News“ izražajo bojazen, da se angleško-ruska pogajanja ne nagibajo na spravljivo stran. Peterburški kabinet ne kaže volje, da bi zapustil svoje lokavo stališče, prijenljivost Angleške pa je skoro že pri kraju.

Budimpešta 22. aprila. Po večdnevnej debati vsprejela je dolenska zbornica z 219 proti 133 glasom preosnovno gorenje zbornice, kakor jo je bila slednja vsprejela.

London 22. aprila. Obema parlamentskima zbornicama predložila se je zahteva za najmanj milijonov šterlingov kredita. Od te vsote je 4½ milijona odločenih za Sudan, ostali znesek za splošne priprave, ki se ne tičejo Sudana. Granville in Gladstone izjavila sta okončevanje razloge za kredit, da ima vlada resno željo, da bi ostala z vsemi državami v prijateljskih razmerah, ter z mirnimi sredstvi dospela do pravične in častne rešitve vseh dosedanjih in bodočih prepirnih vprašanj. Gladstone predlagal je, da se razprava o kreditu za ponedeljek stavi na dnevni red. Kakor „Standard“ piše, se je po včerajšnjem kabinetskem svetu odposlala brzojavka v Peterburg, v kateri se ponavlja prejšnja zahteva, da se postopanje Komarovljevo ne pripozna. „Daily News“ pišo, da je vsled Lumsdenove brzojavke kriza resnej, nego kdaj.

Szegedin 22. aprila. Novo gledališče, otvoreno v prisotnosti cesarjevi 1883. l. gori. Kako je ogenj navstal, se ne ve. Gledališče, ki je stalo 300.000 gld., se ne bode moglo rešiti.

Odessa 22. aprila. V Askabadu, Mervu in Novem Saraksu stavijo se kolibe za bolnice.

Otava 21. aprila. Govori se, da so ustaši zajeli fort Pitt, severno od Battleforda ter vso posadko posekali.

Svarilo.

Že nekoliko dni trosijo se tu po Ljubljani o moji hčeri Mariji Presoli različne sramotilne vesti. Jaz izjavim, da so vse te vesti **gola neresnica in nesramno obrekovanje**, ter svarim vsacega, tako dalje raznašati, drugače bodem zoper vsacega, o kojem to zve, na podlagi §. 488 kazenskega zakona brezozirno uložil zaradi razžaljenja časti tožbo pri sodnji, kar sem že storil zoper nekoga.

Karol Presoli,

c. kr. uradni sluga pri c. kr. finančni
prokuraturi v Ljubljani.

Sigurno zdravilen uspeh. Vsem, kateri trpé vsled zapretja ali slabega prebavljenja, napenjanja, tiščanja v prsih, glavobolja in drugih slabosti, pomaga gotovo pristi „Moll-ov Seidlitz-prašek“. Skatljica 1 gld. Vsak dan ga razpošilja po poštenu povzetju A. Moll, lekarnar in c. kr. dvorni založnik, na Dunaji, Tuchlauben 9. V lekarnah po deželi zahtevaj se izrečno Moll-ov preparat z njegovo varstveno znamko in podpisom. 7 (11-3)

Tuji:

21. aprila.

Pri **Stonu**: Rossi z Dunaja. — Vidmar iz Žirov. — Eigel z Dunaja. — Ribničar iz Železnikov. — Skufca iz Leskovce. — Gustin iz Metlike.

Pri **Malič**: Poper z Dunaja. — pl. Falkenberg iz Budimpešte. — Stauber iz Brna. — Berger z Dunaja. — Bump iz Celovca. — Arke iz Zagreba.

Pri **avstrijskem cesarji**: Malloyer iz Mitterburga.

Umrli so v Ljubljani:

13. aprila: Gabrijela Zurlini, konduktirerjeva hči, 2 leti, Kolodvorske ulice št. 11, za osepnicami.

14. aprila: Apolonija Gartroža, hišna posestnica, 68 let, Hradeškega vas št. 13, za prsno vodenico. — Jurij Vole, stolni dekan, 80 let, Pred škofijo št. 8, za mrtvoudom. — Josip Wohlmüt, železniški strojni vodnik, 44 let, Sv. Petra nasip št. 65, za plućnico.

15. aprila: Angela Komp, stotnikova hči, 11 mesecev, Stari trg št. 28, za božastjo.

16. aprila: Fran Vovk, delavčev sin, 1 leto, Prečne ulice št. 8, za škrofeljni.

17. aprila: Marija Pajk, okrajnega glavarja vdova, 71 let, Frančiškanske ulice št. 4, za spridenjem trebušnih delov.

18. aprila: Viktor Bitenc, strugarjev sin, 14 dni, Kolesijske ulice št. 10. — Viljemina Šmalc, deželne sodnice sovetnika žena, 75 let, Sv. Florijana ulice št. 1, za otrpnenjem možganov. — Helena Koren, hišnega posestnika žena, 63 let, Studentovske ulice št. 11, za plućnico. — Uršula Zevnik, gostija, 88 let, Kravja dolina št. 11, za starostjo. — Fran Navinšek, krojačev sin, 1½ leta, Poljanska cesta št. 18, za škrlatlico.

19. aprila: Josipina Pfeifer, gostija, 85 let, Karlovska cesta št. 7, za starostjo.

20. aprila: Katarina Pančur, delavka, 21 let, Ulice ra grad št. 5, za jetiko. — Karolina Zupančič, postreščekova hči, 4 leta, Hrenove ulice št. 6, za škrofeljni.

21. aprila: Marija Pišek, bivša kuharica, 73 let, Kravja dolina št. 11, za sušico.

V deželnej bolnici:

11. aprila: Anton Hren, delavec, 64 let, za vnetjem trebušne kožice.

12. aprila: Janez Lenček, mizararski pomočnik, 34 let, za jetiko. — Jakob Hafner, gostič, 69 let, za razširjenjem pluć.

14. marca: Mihajl Rape, gostič, 69 let, za sušico.

16. marca: Marija Habjan, delavka, 41 let, za paralično blebostjo.

18. aprila: Lorenc Majdič, delavec, 44 let, za vnetjem možganov. — Franca Slapnik, dekla, 30 let, za mrzlico. — Fran Pauer, hišni posestnik in strojar, 61 let, za edemom v možganih.

20. aprila: Lenka Pengov, gostija, 83 let, za starostjo.

21. aprila: Jurij Perc, gostič, 60 let, za jetiko.

Tržne cene v Ljubljani

dné 22. aprila t. l.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hktl.	683	Špeh povojen, kgr.	66
Rež,	520	Surovo maslo,	84
Ječmen,	520	Jajce, jedno	2
Oves,	357	Mleko, liter	8
Ajda,	471	Goveje meso, kgr.	64
Proso,	585	Telečje	60
Koruza,	553	Svinjsko	6
Krompir,	286	Koštrunovo	3
Leča,	8	Pišanec	50
Grah,	8	Golob	17
Fižol,	9	Senč, 100 kilo	187
Maslo, kgr.	96	Slama,	169
Mast,	82	Drva, trda, 4 metr.	740
Špeh frišen,	52	„ mehka,	5

Meteorološko poročilo.

Dan	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Ve-trovi	Nebo	Mo-krina v mm.
21. aprila	7. zjutraj	743.22 mm.	5.6° C	sl. sev.	jas.	0.00 mm.
	2. pop.	740.52 mm.	20.8° C	sl. jz.	jas.	
	9. zvečer	739.80 mm.	11.0° C	sl. vzh.	jas.	
22. aprila	7. zjutraj	739.46 mm.	8.8° C	sl. svz.	jas.	0.00 mm.
	2. pop.	737.18 mm.	23.6° C	sl. svz.	jas.	
	9. zvečer	736.18 mm.	15.2° C	sl. jz.	jas.	

Srednja temperatura 13.5° in 15.9°, za 3.9° in 6.1° nad normalom.

Dunajska borza

dné 23. aprila t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	80 gld. 80	kr.
Srebrna renta	81	35
Zlata renta	105	10
5% marcna renta	96	40
Akcije narodne banke	870	—
Kreditne akcije	281	—
London	126	40
Srebro	—	—
Napol.	9	98
C kr cekini	5	89
Nemške marke	61	80
4% državne srečke iz 1854	250 gld	127
Državne srečke iz 1864	100 gld	170
4% avstr. zlata renta, davka prosta	105	30
Ogrska zlata renta 6%	94	20
„ papirna renta 5%	89	90
5% štajerske zemljiše odvez oblg	104	—
Dunava reg. srečke 5%	100 gld	115
Zemlj. oblg. avstr. 4½% zlati zast. listi	123	—
Prior. oblg. Elizabetine zapad. železnice	112	75
Prior. oblg. Ferdinandove sev. železnice	106	—
Kreditne srečke	100 gld	179
Rudolfove srečke	10	18
Akcije anglo-avstr. banke	120	97
Tramway-društ. velj. 170 gld a. v.	213	—

Izdatelj in odgovorni urednik: Ivan Železnikar.

Poslano.

(7-15)

GLAVNO SKLADIŠTE
MATTONIJEVE
iz GIESSHÜBLER
najčistije lužne
KISELINE
poznate kas najbolje okrepljujuče pice,
I kas izkušán liek proti trajnom kašlju plućevine I
želudca bolesti grkljana I proti mehurnim kataru,
HINKE MATTONIJA
Karlovi vari i Widn.

V „NARODNI TISKARNI“

v Ljubljani

so izšle in se dobivajo sledeče knjige:

Knez Serebrjani.

Roman. Spisal grof A. K. Tolstoj, poslovenil J. P. — Ml. 8°, 609 strani. Cena 70 kr., po pošti 80 kr.

NOV.

Roman. Spisal Turgenjev, poslovenil M. Mdoerh. — Ml. 8°, 32 pól. Cena 70 kr., po pošti 80 kr.

Št. 5877.

235-1

Razglaš.

V smislu §. 66 prov. občinskega reda za ljubljansko mesto se naznanja, da so računski zaključki mestne blagajnice in vseh onih zakladov, s katerimi upravlja mesto — za 1884. leto od 23. aprila do 7. maja t. l. v magistratnem ekspeditu razpoloženi za javno pregledovanje in da lahko vsak svoje opazke v zapisnik vsprejeti dá.

Mestni magistrat v Ljubljani,

v 20. dan aprila 1885.

Priporočilo.
Za prihajajočo
pomladansko sezono
priporoča podpisana tvrdka svojo bogato in raznovrstno zalogo francoskega in angleškega blaga naj-novejše mode, izdeluje obleko po najmodnejšem in najrazličnejšem kroji ter jako solidno in po zmerni, ceni.
S spoštovanjem
F. Casermann.
(148-11)

Dr. Spranger-jeve
kapljice za želodec.
Tajni medicinski in dvorni svetnik dr. Büeking, medicinski svetnik dr. Cohn, dr. Mäuning in mnoge druge zdravniške avtoritete so je preskusile in je za izvrstno domače (ne tajno) sredstvo priporočajo proti vsem želodnim in trebušnim boleznim. Pomagajo takoj proti migreni, krču v želodec, omedlevici, glavobolju, trebušobolju, zslizenju, želodčni kislini, vzdigovanju, emociji, koliku, škrofelinom itd., proti zlatej žili, zapretju. Hitro in brez bolečin meče in povrnejo slast do jedi. Poskusite samo z malim in prepričajte se sami. Jedna stekl. 50 in 30 kr.
Pri gospod. lekarji Svobodi, pri Zlatem orlu, na Prešernovem trgu. (716-32)

Salicilna ustna voda,
aromatična, upliva oživiljače, zapreči pokončanje zob in odpravi slab dah iz ust. 1 velika steklenica 50 kr.
Salicilni zobni prašek,
splošno priljubljen, upliva zelo oživiljače in napravi zobe blesteče bele, à 30 k.
Vsa navedena sredstva ima vedno sveža v zalogi in jih razpošilja proti poštenu povzetju
lekarna „pri samorogu“
JULIJ pl. TRNKOCZY-ja
na Mestnem trgu v Ljubljani. (43-11)

Prednaznanilo.
CIRKUS bratje AMATO,
broječ 60 osob in 50 konj,
bode na potu skozi Ljubljano, kamer pride v kratkem, malo časa ostal tukaj in dal nekaj predstav na cesar Josipovem trgu (234)
v zagrajenem šatoru, katerega bode nalašč napravil tukajšnji tesarski mojster Fran Pust.
Lastnina in tisk „Narodne Tiskarne“.

IVAN LAPAJNE v KRŠKEM

je izdal sledeče

knjige in knjižice

za ljudske šole in učitelje:

a) Praktično metodiko	cena 80 kr.
b) Prvi poduk	60
c) Fiziko in kemijo	60
d) Prirodopis	56
e) Zemljepis	26
f) Geometrijo	24
g) Malo fiziko	23
h) Domovinoslovje	20
i) Pripovedi iz zgodovine Štajerske	6
j) Opis krškega okrajnega glavarstva	30
k) Zgodovino štajerskih Slovencev	cena 1 gld. 20 kr.

Isti pisatelj ima v zalogi tudi razne pisanke in risanke, potem: (232-1)

mali slovenski zemljevid Kranjske dežele z deli sosednih kronovin

ter slovensko-nemški zemljevid Avstrijsko-Ogerske

in zemljevid Krškega okraj. glavarstva

cena 1 kr. 1 5

Skladbe, zložil F. S. Vilhar.
Ravnokar je izšla druga knjiga teh glasbo-tvorov s sliko skladateljeyo. Zadržaj knjige je jako obilen in tako različen, da zamore zanimati vsacega, kdor se z glasbo bavi ali tudi samo poje. Cena knjigi je 1 gld. 60 kr., zares izredno nizka. (194-5)
Knjiga se dobiva izključivo pri samem skladatelji in naj se naročnina pošilja pod adresno:
F. S. Vilhar v Sisku.

Natečaj.

Pevsko društvo „Zvonimir“ v Spljetu v Dalmaciji išče (217-3)

izprašanega učitelja petja,

ki zna klavir in orglanje. Kdor želi kaj natančnejšega izvedeti, naj se obrne na podpisano upraviteljstvo.

V Spljetu, dne 13. aprila 1885.

Upraviteljstvo pevskega društva „Zvonimira“.

Umetne (138-13)
zobe in zobovja
ustavlja po najnovejšem ameriškem načinu brez vsakih bolečin ter opravlja plovbovanja in vse zobne operacije
zobozdravnik A. Paichel,
poleg Hradekega mostu, I. nadstropje.

Cvet zoper trganje
je odločno najboljšo zdravilo zoper protin ter revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter žvečih, otekline, otrple ude in kite itd., malo časa, če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvet zoper trganje po dr. Mallič“ z zraven stoječim znamenjem; 1 steklenica 50 kr.
Naročila z dežele izvrše se takoj v lekarni „pri samorogu“
JULIJ pl. TRNKOCZY-ja
na Mestnem trgu v Ljubljani. (42-9)

Mejnaročna linija.
Iz Trsta v Novi-Jork naravnost.
Veliki prvovrzdni parniki te linije vozijo redno v Novi-Jork in vsprejemajo blago in potnike po najnižjih cenah in z najboljšo postrežbo.
V NOVI-JORK. — Odhod iz TRSTA.
Parnik „Germania“, odhod okolu 5. dne maja 1885. Kajuta za potnike 200 gold. — Vmesni krov 60 gold. Potniki naj se obrnejo na (216-3)
J. TERKULE,
generalnega pasažnega agenta,
Via dell' Arsenale Nr. 13, Teatro Comunale, v Trstu.
Zaradi vožnje blaga obrne naj se na Emiliano d' Ant. Poglayen, generalnega agenta v Trstu.